

-a crescut bunica.

MNu era chiar bunică-bunică! La vârsta la care ea a devenit bunică, alte femei nasc pentru prima oară. De aceea îi spuneam pe nume. Ați dori altfel? *Mamă? Bunicuță? Numai să fi încercat să-i spui bunică!*

Toți cei din neamul nostru au suferit cel puțin o dată în viață din dragoste. E un lucru care se transmite genetic în familie. Ca alcoolismul sau ca tuberculoza, ce mai! Vă amintiți că atunci când mergeți la un medic de familie, acesta trece în fișa medicală toate datele, apoi întreabă dacă ai fost tu sau părinții tăi bolnavi de tuberculoză? Nu, nu au avut așa o boală, în schimb, au suferit din dragoste cu toții.

Lia, bunica mea prin cumul, s-a măritat pe când era studentă în anul întâi. Abia împlinise optsprezece ani. Cu un voinic georgian în turneu. Bunica studia medicina, mai târziu a devenit chirurg. Ținea foarte mult să știe unde se află, înăuntrul corpului omenesc, sufletul. Să-l găsească și să-l arunce. Ca un organ în plus, care îi împiedică pe oameni să trăiască, să muncească și să fie fericiți.

Lia este fiică de preot, ori, cum se spune la noi, în nordul Basarabiei, față de popă. Popa, pardon, părintele Ștefan, adică străbunicul meu, a fost deportat de ruși în Magadan și, prin voia lui Dumnezeu, a rămas în viață. Și nici nu și-a schimbat profesia, slujindu-l pe Domnul întreaga sa viață. Pe viitoarea sa nevastă a întâlnit-o acolo, era și ea dintre

dușmanii răuvoitori ai puterii sovietice. Mama Liei era româncă din regiunea Cernăuți, o tânără slabă, străvezie, cu ochi căprui enormi care priveau speriați la lume. Cine și-ar dori-o? Acolo se bucurau de apreciere femeile care munceau alături de bărbați, uneori mai mult decât ei, ba și beau ca ei și nu se îmbătau. De alea, adevărate femei, pe placul rușilor, care opresc calul din galop și intră fără frică într-o casă în flăcări. Să oprești un cal în plin galop? La ce bun? Să galopeze sănătos! Să intri într-o casă în flăcări e, iarăși, curată prostie!

Iată însă că Ștefan a luat-o de nevastă. Și i-a mulțumit Domnului pentru această comoară, iar comoara, adică Sofia, i-a născut o fiică, Lia, exact după nouă luni de viață împreună. La sfârșitul anilor '50, s-au întors la el acasă, în nordul Basarabiei. Preotul a primit o parohie într-un sat. Lia era singura fiică a Sofiei și a lui Ștefan. O iubea preotul ca pe ochii din cap, o alinta, o ținea ca în palmă pe Sofia sa cea diafană. Aceasta însă a murit. De ce? Întrebare fără răspuns. Părintele Ștefan și-a revărsat atunci toată dragostea asupra singurei sale fiice. Lia, fata popii, așa i s-a spus în sat și la școală, în timpul celor zece ani de studii.

Firește, Ștefan nu s-a mai căsătorit. Și chiar dacă nu ar fi fost preot, tot nu s-ar mai fi însurat niciodată. Era un om citit, deștept, înțelept. Terminase școala la București. Serile îi citea Liei din tot felul de cărți și multe poezii, studiau împreună matematica și tot ce l-au învățat și pe el, cândva, la școală. A deprins-o să scrie românește, cu caractere latine, așa cum l-au învățat alții cândva și pe el. Lia s-a hotărât să devină doctor. Și a fost admisă, fără nicio piedică, la facultate. S-a decis să se facă psihiatru. Să vindece sufletul. Mai ales pe cel al tatălui său. Pentru că pe părintele Ștefan îl ducea cumplit sufletul după moartea Sofiei.

După ce și-a întâlnit ursitul și s-a îndrăgostit, Lia a născut un fiu minunat. Soțul pleca însă adesea, și atunci ea a hotărât să se facă chirurg. Nu-i trebuie ei să se facă psihiatru. Ce să vindeci? Și cum să vindeci sufletul acela dacă atâtea generații de medici nu au reușit? Să-l găsească acolo, înăuntrul corpului, unde se ascunde și să-l extirpe. Ca pe un apendice. Așa se face că Lia a devenit chirurg.

Nu se poate spune că David nu o iubea, dar el pleca prea des, iar ea se chinuia fără dânsul. David, adică bunicul meu, era cascador. Odată se turna un film oarecare la Chișinău, el se plimba duminica prin Grădina Publică și a văzut-o pe ea, pe Lia. Subțirică, aproape străvezie ca și Sofia, cu ochi albaștri ca ai lui Ștefan. Ei, georgienii, se dau în vânt după blonde și după ochi albaștri. Lia, la rândul ei, și-a pierdut nu numai darul vorbirii, ba chiar și darul gândirii. Însă nu degeaba era fiică de preot. Până la căsătorie – Doamne ferește!, – nicio atingere, iar David, ce mai încolo, încoace, hai să ne căsătorim dacă altfel nu se poate!

S-au căsătorit. Și ce dacă erau comsomoliști? Ștefan i-a cununat, bineînțeles, se putea altfel? Atâta doar că David a plecat, asta era meseria lui – să sară de la înălțime, din tren, în mare viteză, să facă tot felul de trucuri cu mașini cuprinse de flăcări. Și îi plăcea treaba asta.

Așa se face că, în lipsa lui David, Lia a născut o mândrețe de fiu. Venea uneori, își ținea fiul în brațe, dar ce fel de filme se turnau la „Moldova-film” ca David să se aciuzeze la Chișinău? Avea nevoie de filme și de trucuri serioase. Așa că Andrei, fiul Liei și al lui David, adică tatăl meu, era educat de părintele Ștefan, cu ajutorul verișoarei, o fată bătrână, Varvara, care îl dădăcea cu mare drag pe băiat.

Lia învăța bine. Trebuia să-i fie, tot timpul, mintea ocupată, astfel încât să taie din rădăcină toate gândurile

despre David. Unde este, cu cine își petrece timpul luni și luni în șir? Știa prea bine, David nu e un înger, era un fustangiu, se putea citi pe fața lui. Acest lucru i-l mai putea ierta, dar că Andrei creștea fără tată o durea cel mai mult pe Lia. După anul al treilea, s-a angajat ca asistentă medicală în secția de Chirurgie a Spitalului de Urgență. Știți ce înseamnă asta? Mai bine să nu știți. Când a absolvit facultatea, a venit timpul să-l ia pe Andrei la Chișinău. Lia a găsit un post de chirurg în același spital unde lucrare ca asistentă și unde își făcuse rezidențiatul.

Preotul nu voia să se despartă de nepot, dar asta era voia lui Dumnezeu. Au închiriat un apartament, apoi, tot cu ajutorul Domnului, au intrat într-o asociație de locatari. Aici însă a pus umărul David cu renumitele sale relații. Se simțea vinovat, mizerabilul. Mai erau și ochii negri ai lui Andrei, leit ochii săi, care îl atrăgeau tot mai des la Chișinău. Împreună cu Andrei, la Chișinău, s-a mutat și Varvara, verișoara lui Ștefan. Cine să-l ducă pe Andrei la școală, cine să-i gătească mâncare, cine să-i spună povești înainte de culcare dacă Lia robotea la spital zi și noapte?

Când Andrei a împlinit cincisprezece ani, David l-a luat cu el, în vacanță, la turnarea unui nou film. Câte impresii! A îndrăgît Andrei pentru totdeauna arta cinematografică, mai precis felul cum se turna un film. Nu la asta visa însă Lia. Își vedea fiul un chirurg renumit, academician chiar... El însă, după absolvirea școlii medii, a susținut examenele la Facultatea de Regie de la Institutul de Cinematografie din Moscova, institut ce purta numele faimosului S. A. Gherasimov. A fost admis și, chiar în anul întâi, s-a îndrăgostit de o studentă din anul al doilea de la actorie. Cum să trăiască creatorul de frumos fără iubire? O rusoaică frumoasă, mlădioasă, cu ochi albaștri... Aha, portretul Liei! Studentei i-a plăcut mândrețea

de bărbat, viitor regizor, jumătate moldovean, jumătate georgian. Era frumos viitorul regizor, dar nu avea experiență. Cine să-l fi învățat să devină bărbat, cum să se poarte cu fetele? Tatăl nu-i fusese alături cât a crescut, bunicul, vezi bine, era preot, nu va vorbi niciodată pe tema asta cu nepotul. E adevărat, l-a învățat cele zece porunci. Andrei a crescut un băiat onest, deștept și cumsecade.

Tatiana și Andrei au început să se întâlnească. Viitoarea actriță era o fată cu experiență. Andrei însă nu o întreba de unde le știa ea pe toate. În naivitatea sa, el credea că toate fetele sunt atât de atotștiutoare. Poate că mama sau bunica le învață cum să se poarte în pat cu un bărbat. Ha-ha, le învață! Se simțea bine cu Tatiana. Își făcea planuri cum să o aducă la Chișinău, ca să-i facă cunoștință cu mama lui, cu bunicul Ștefan. Vor veni poate pe lume și copiii. Însă copiii nu făceau parte din planurile viitoarei actrițe. Așa încât pe mine, un boț de carne roșie, urlătoare, m-au dus la Chișinău, la bunica, adică la Lia.

M-au numit Sofia, un prenume frumos și o amintire dragă despre mama Liei. Părintele Ștefan era în culmea bucuriei. El mai oficia slujbe bisericești. În ceea ce-o privește pe Varvara, aceasta locuia, ca și mai înainte, la Lia. Unde să-și găsească ea un rost? Mama mea, Tatiana, a apărut, în anul al patrulea, într-un film care s-a bucurat de un mare succes în întreaga Uniune Sovietică. Nu era primul ei rol, ci al doilea, dar regizorul, nu, nu tatăl meu, ci unul adevărat, vestit, i-a promis un alt rol – cel principal. În așteptarea rolului, Tatiana s-a mutat cu traiul la regizor, lăsându-l pe tata cu sufletul rănit și cu un copil în brațe. Brațele erau ale Liei, dar rana a sângerat mult în pieptul tatei. Tata învăța și el bine, era talentat, de aceea a devenit un regizor bun, pe mama însă nu a filmat-o niciodată, ba nici nu a primit-o

Înapoi atunci când Tatiana l-a părăsit pe bătrânul regizor, deși acesta îi oferise, până la urmă, și câteva roluri principale. O făcuse renumită. Tatiana și Andrei sunt părinții mei.

Eu? Eu am ales să merg pe urmele Liei, visam să găsesc acel organ pe care nu-l găsisese Lia și care trebuia smuls și aruncat la câini. Căci el, nenorocitul de suflet, pe care nimeni nu l-a văzut niciodată, este responsabil de bucurie, de iubire, de orice stare de spirit. Și atunci când ți se pare că viața e minunată, el începe deodată a tânji, a se frământa, a căuta bucluc și, dintr-o dată, toată bucuria dispare nu se știe unde. Copilul vrea să aibă o mamă și un tată, oricât s-ar simți de bine cu bunica. Aveam și eu, așadar, socotelile mele cu sufletul.

Nu am încălcat nici eu tradițiile. M-am îndrăgostit în anul întâi de facultate. A fost o dezamăgire totală, încât multă vreme de atunci încolo îi țineam pe băieți la o distanță respectabilă. Aveam prieteni, mergeam în excursii, la cinema, le permiteam să copieze de la mine la examene, dar nu-i dădeam nimănui voie să mi se bage în suflet. Dacă cineva trecea peste acel prag al prieteniei și devenea sentimental, îl ștergeam de pe lista celor care figurau într-însa sub înaltul titlu de „prieteni”. Ei nu voiau să mă piardă, fiindcă apartamentul în care locuiam se afla în centrul Chișinăului, bunica rămânea, adesea, la spital noaptea, ne adunam la mine să ascultăm muzică, să discutăm despre medicină, poezii, femei, să bem vin. Discuția despre femei începea atunci când veneau de acasă cu vin studenții din sudul Moldovei.

Când învățam la Iași, am făcut-o odată lată de tot. Mi-am permis să mă îndrăgostesc. De un african. Ce e drept, el nu avea sânge african get-beget, tatăl lui era francez, așa că el, Antoine, nu era chiar ca tăciunele. Nu mă mai judecați și nu aruncați cu pietre în mine! Dacă i-ați fi văzut ochii! Am privit în ei și m-am prăbușit ca într-un hău. Fără să mai spun de mușchi, de un corp ca al lui Apollo! Care Apollo? Acesta, dacă l-ar fi văzut pe Antoine, l-ar fi invidiat! S-ar fi așezat la o margine de drum, apoi și-ar fi aprins nervos o țigară!

Lia a venit la mine într-una din zilele ei libere ca să-mi aducă ceva gustos de mâncare. I-am povestit și chiar i-am prezentat obiectul admirației mele. Lia însă nu s-a bucurat, nici nu mi-a împărtășit alegerea. M-a luat cu ea la Chișinău, m-a cărat repede la prietena sa ginecolog și mi-a implantat un sterilet. Mijloc sigur de protecție. Nu că ar fi fost prea bătrână și nu ar fi putut să-și crească nepotul, dar s-a gândit că fondul nostru genetic era destul de amestecat cu atâtea rădăcini, așa că nu mai trebuia altoit și cu una africană. Spera că Antoine va absolvi curând medicina și va pleca cu bine să-i trateze pe cetățenii din Guineea sa natală. Antoine era însă și el îndrăgostit de mine, o fire diafană, cu ochi albaștri și părul bălai, căci eu semăn și cu mama Tatiana, și cu bunica Sofia. De cine putea să se îndrăgostească un african? Că româncele sunt frumoase, de asta nu se îndoiește nimeni, dar nu prea vedem atât de des blonde printre ele, iar în țara lui Antoine, brunetele nu sunt o raritate, din contra, și se face negru înaintea ochilor acolo, în țara lui de baștină.

Bineînțeles, Lia era democrată, chiar liberală pe alocuri, dar pe mine mă iubea cel mai mult pe lume. De aceea nici în ruptul capului nu voia să mă mărit cu un african.

Între timp, David a ieșit la pensie și s-a mutat la Chișinău. S-a cumișit, a îmbătrânit, a încărunțit... A devenit

un om de ispravă, de încredere și rostea niște predici pe care nu le-am auzit nici chiar de la părintele Ștefan. Părintele Ștefan a plecat pe lumea cealaltă la puțin timp după ce am trecut eu în România. Așa a fost voia Domnului! Iar Varvarei i s-a făcut dor de sat și Lia a lăsat-o să plece cu Dumnezeu.

Iubirea dintre mine și Antoine a durat doi ani, atâta îi rămânea până la absolvire. Eu terminam rezidențiatul și am fost trimisă în orașul Tecuci. Nu era Cluj-Napoca, nici Iași, nici București...

Și Antoine? Unde să-și găsească vreun rost? Desigur, în Guineea, fără mine. Dar cu o durere în piept. În al meu sângera, de asemenea, o rană enormă, așa că m-am cufundat cu totul în muncă, iar munca vindecă răni și mai adânci!

Lia nu voia câtuși de puțin să muncesc în România. Nu pentru că nu-i iubea pe români, dimpotrivă. Chișinăul nu e atât de departe de Tecuci, dar nu e nici ușa de la camera vecină. Însă cum să nu-mi dea voie? Sunt atât de încăpățânată! Munceam nopțile și în zilele de odihnă. Am devenit un medic bun. În același timp, învățam franceza, pentru că în limba asta îmi făcuse Antoine o declarație de dragoste atât de frumoasă!

Pe neașteptate, a murit David... A venit tata de la Kiev, lucra acolo după ce absolvise Institutul, la studioul cinematografic „Dovjenko”. A venit cu soția lui, o ucraineană frumoasă care semăna foarte mult cu actrița Valeria Zaklunnaia. Sunt de mult timp împreună.

Cu Oxana ne tutuiam ca niște prietene. Nici diferența de vârstă nu era mare. Tata mă zămislise când avea nouăsprezece ani, iar Oxana era cu zece ani mai tânără decât tata. Astfel, pentru mine, Oxana era ca o amică. Era o prietenie frumoasă, ne destăinuiam una alteia secretele, chicoteam și ne bucuram de fiecare întâlnire. Am un frate și o

soră, pe care îi văd rar, dar îmi plac. Tata și cu familia sa au stat zece zile la Lia. După parastasul de nouă zile, s-au întors la Kiev, iar eu am încercat să fiu mai aproape de Lia, mi-am luat concediu, pentru că bunica mea era îndurerată. Ea continua să lucreze, deși trecuse de șizeci de ani. Nu mai făcea operații, lucra la o clinică aproape de casa noastră. A plecat în sat și a adus-o pe Varvara, bătrâioară, gârbovită, dar cu mintea limpede. Ședea în fotoliu, rezemată într-un cot, la bucătărie și îi dicta Liei rețete de supă, căci ținea cu tot dinadinsul să o învețe să gătească tot ce se gătea la țară.

Ne bănuite sunt căile tale, Doamne!
Eu, crescută de Varvara, puteam să gătesc așa de bine, încât eram în stare să deschid ușor un mic restaurant. Însă eram medic. Ginecolog. Nu am găsit sufletul, nu am încercat să-l vindec, am hotărât că era mai bine să-i ajut pe oameni cu bolile lor pământeste. Să ajut femeile.

Ferit-a Sfântul, n-am să mă plâng de salariu. Important era că Liei îi plăcea că am devenit doctor, și pe cine aveam eu mai apropiat decât Lia? Pe mama Tatiana o vedeam uneori la televizor, juca în seriale. Întruchipa bunătatea, morala creștinească și spiritul familial... Ne-am văzut ultima oară când eram în anul întâi. Am plecat la ea, la Sankt Petersburg, oricum, era mama mea și-mi era dor de ea. Trăia cu vreun cineast oarecare, ori cu vreun cameraman, ori cu adjunctul vreunui mare șef. În general, mie prea puțin îmi păsa cu cine trăia. Dar m-a durut foarte tare că

m-a primit ca pe o rudă îndepărtată care îi răpește timpul prețios. M-a întâlnit, m-a îmbrățișat, m-a adus acasă. Și a alergat iar la filmări, pentru un serial nou, un rol nou. Poate că era ultimul, mai știi?

Nu am așteptat sfârșitul vacanței, am plecat mai devreme, i-am lăsat o scrisoare pe pat și cheia la vecini. I-am scris tot ce gândeam eu despre arta cinematografică, în general, și despre dânsa, ca mamă, în particular. M-a sunat, evident, însă de atunci, convorbirile noastre la telefon se reduceau la două propoziții: „Cum îți merge?” și „Bine”. Din CV-ul ei de pe internet am citit că are o fiică – Sofia și un fiu – Artur. Sofia sunt eu. Nu l-am văzut însă niciodată pe fratele Artur. Nici nu am întrebat-o în ce cuib l-a aruncat. Așa încât, în afară de Lia, nu aveam pe nimeni mai apropiat. Și pe Varvara.

De ce mi-a trecut prin minte să plec la Paris? Nu știu exact, dar m-am hotărât și nimeni nu putea să mă abată din cale. Mai întâi, am cumpărat un calculator și am învățat-o pe Lia cum să-l folosească. A prins gust și, într-o lună, știa tot atâta cât știam și eu.

Așadar, eu, Sofia Călugăreanu, în vârstă de douăzeci și șapte de ani, medic ginecolog, cu pașaport românesc și diplomă în buzunar, am trecut controlul pașapoartelor în aeroportul „Charles de Gaulle” și m-am pornit spre arondismentul optsprezece al Parisului. Acolo locuia o colegă de școală, care venise în Franța de mai demult, cu pașaport moldovenesc, și care făcea curățenie în apartamentele unor francezi. A găsit, la început, o familie, apoi încă una, Elena era o gospodină bună, astfel încât francezii nu aveau ce să-i reproșeze. Prietena mea de școală locuia într-o garsonieră de paisprezece metri pătrați și achita pentru ea șase sute cincizeci de euro pe lună. Ca să nu plătească acești bani, a

mai luat două moldovence pe o canapea extensibilă, asta se cheamă aici „clic-clac”, iar ea dormea pe un pat pliant. Fetele îi plăteau câte trei sute și ea mai adăuga cincizeci. Nu o deranja că nu era loc nici pentru un scaun, căci acasă venea doar ca să doarmă. De ce să cheltuiască bani fără rost? Venise la Paris să câștige bani, nu să huzurească în confort. Pentru mine, Elena a adus de undeva o saltea. Mi-a spus că s-a interesat despre serviciu. Ce fel de muncă? Păi, nu de medic. Să fac curățenie, bineînțeles, în apartamente. Pentru început, la un stomatolog. Locuința nu e mare, dar cerințele sunt, doctorița e foarte severă. Dacă voi face față, mă va recomanda și altora. Pentru saltea și pentru locul pe care stătea salteaua trebuia să plătesc două sute de euro pe lună. Așa că Elena era în câștig cu apartamentul. Am căzut de acord. Aici toți numărau bănuții, nu ca în Moldova. Acasă, deși erau săraci, puteau să nu mănânce trei zile, dar în fața vecinilor și a cunoștințelor trebuia să arăți că ești mai bogat decât ei. Să fie, oare, o boală?

S-a întâmplat asta toamna. Ca să-mi echivalez diploma, urma să prezint documentele doar după Anul Nou. Elena mi-a explicat unde și cum să ajung. Casa în care locuiam se afla în vecinătatea bazilicii *Sacré-Cœur* din Montmartre. Dispuneam de două zile ca să văd Parisul. Și să-i trimit Liei fotografiile cu mine în acest oraș minunat. Apoi mi-am suflecăt mânecile și am început să fac curățenie în apartamentul doctoriței.

Nimeni. Nici măcar o ușoară adiere de vânt. Singurul martor al nopții care o privea pe Lia de pe înălțimea cerului era luna. Din fericire, prietena rondă a tâlharilor și a criminalilor, dar și a îndrăgostiților, este și surdă, și mută. A văzut multe, dar ea tace, nu spune nimic nimănui. Nici Lia nu prea povestește despre trecutul ei. Își amintește mai bine în nopțile cu lună, când nu poate dormi. Era bine în tinerețe, când lucra mult, veghea la căpătâiul pacienților pe care îi operase. Apoi venea acasă și voia doar să găsească o pernă pe care să-și pună capul. *Tată-tată...*

— Eh! Vezi tu cum se întâmplă în viața unui om? E tocmai ca în natură, totul este echilibrat: obținem ceva drag, un dar de la Dumnezeu și ne pare că am meritat. Chiar dacă ne-ai învrednicit, oricum vine timpul și trebuie să plătești. Și plătești cu vârf și îndesat pentru cea mai mare fericire. Ei bine, dacă prețul este cunoscut de la bun început, știi la ce mergi, dar chiar și atunci nădăjduiești: Dumnezeu îți dă și nu-ți va cere nimic în loc, nu ți se va întâmpla nimic rău. Fii fericit, iubește, fără să te gândești la ziua de mâine. Numai că nu trece nimic așa, degeaba, cu siguranță te va ajunge din urmă – nu imediat, cu timpul.

— Tată, vorbești acum despre iubire sau despre religie?, a întrebat Lia în șoaptă.

Întrebarea cu greu a ajuns la părinte; el era undeva departe, în propria lui lume, unde pasiunile izbucnite nu s-au stins, unde mai erau vii sentimentele trăite cândva. Cu

capul dat pe spate, rezemat de speteaza scaunului, părintele Ștefan își ținea mâinile încleștate pe piept, cu privirea ațintită spre portretul de pe peretele din față, pus în ramă de lemn încrustată de mâinile dibace ale unui meșter. Judecând după portret, chipul femeii era palid, iar trăsăturile feței erau cât se poate de obișnuite.

În realitate, preoteasa a fost mult mai interesantă, dar pictorul, care zugrăvisese chipul femeii după o poză veche, a redat doar adâncimea ochilor, în rest – nimic remarcabil.

Dar cine să-i înțeleagă pe bărbați, uneori este inexplicabil de ce se îndrăgostesc de o femeie care, în opinia unanima a cunoștințelor lor, nu merită deloc. Și cum s-a mai îndrăgostit părintele Ștefan! Era gata să facă moarte de om pentru copila străvezie, cu picioare slabe, mâini cu degete subțiri, numai ochii de ea! El încetase să evalueze în mod realist lumea în care trăia și era capabil să facă multe lucruri stupide. Cine știe de ce... Avea un zâmbet deosebit preoteasa... dacă a fost atât de atras de ea... poate îi mângâia fața cu degete fine, poate știa niște cuvinte alese, poate descântece, poate vrăji! Dacă o vedea, nu putea să-și mai rupă ochii de la dânsa. Câte femei sănătoase în preajmă, iar el, bărbat voinic, frumos, a ales-o tocmai pe ea și a făcut-o preoteasă.

Lia tânjea după mama ei, dar și mai tare suferea când vedea cât de mult se chinuiește tatăl ei. Într-o noapte s-a trezit pe neașteptate: i se păru că aude pe cineva vorbind în curte. A coborât de pe cuptor, unde îi era culcușul și a ieșit în ogradă. L-a văzut pe tata la un colț de casă, sprijinindu-se de perete. Sub raza lunii, părintele ei plângea, suspina, încerca să-și înăbușe strigătul.

Acel strigăt de durere și disperare, scos parcă din adâncul sufletului, a speriat-o tare pe Lia. Se uita la tatăl ei cu ochii larg deschiși. Pasiunea, dragostea despre care încă

nu știa mai nimic copila aceasta, dar pe care îl copleșea acum pe acest bărbat îndurerat era un amestec exploziv de chin, de dragoste, de regret și de Dumnezeu mai știe ce altceva ce încă ea nu putea pricepe. Lia s-a apropiat și i-a atins mâna, el a tresărit, și-a șters ochii cu dosul palmei, a luat copila în brațe și a dus-o în casă.

— Dormi, copila mea! Dumnezeu ne va da mâine o nouă zi. Totul va fi bine.

Lia creștea zbânțuită, isteată, nu părea să fie fiica popii. Dar anume așa o numeau în sat – Lia, fata popii. Știți cum e în sat cu poreclele. Îți pune cineva o poreclă și nu mai scapi de ea până la moarte! Dar ea, într-adevăr, era fata popii, de ce s-ar supăra?

Varvara, verișoara părintelui Ștefan, a venit în casa lor de lângă biserică și a prins a se porăi¹ pe lângă plită. Avea douăzeci și patru de ani, fată bătrână, ce mai la deal, la vale. Nu a vrut să se mărite cu Nichifor Perjun, iar cel care i-a fost drag nu s-a mai întors la ea din armată. Adică s-a întors el, dar nu a mai luat-o pe Varvara, așa cum îi făgăduise. A venit Colea Neculce cu o rusoaică la mă-sa. Mărioara Neculce nu s-a bucurat, a încercat s-o trimită înapoi, în Rusia ei, că ce avea ea să vorbească cu o așa noră. Și, la o adică, cum să-i vorbească? În ce limbă? Colea s-a supărat și a plecat cu bălaia lui în fundul Rusiei. Iac-așa a rămas Varvara fată bătrână.

A încercat s-o învețe pe Lia să facă un borș, să coasă cum trebuie un nasture. De parcă avea pe cine învăța. Nu o interesa nimic în afară de cărți, bicicletă, sport și școală. Părintele nu o punea la lucru.

¹ Regionalism cu sensul de „a se ocupa cu diferite lucruri mărunte prin gospodărie; a trebălui; a roboti” (n. r.).

— Ce va ieși din fata asta, părinte?, întreba Varvara necăjită.

— Om va fi, Varvara! Dumnezeu e mare, va avea El grijă și de copila mea!

Dumnezeu a avut grijă de Lia. I-a dat de toate – minte, dragoste de carte, frumusețe. Și s-a dus Lia la Chișinău să învețe ca să se facă doctor, să lecuiască sufletul tatălui ei. Să tămăduiască oamenii ca să nu mai moară așa de tineri, cum a murit mama ei Sofia.

Îmi era greu? Cui îi este însă ușor? Nu am crescut ca un copil dezmiardat. Cine să mă alinte? De iubit mă iubeau, dar nimeni nu avea timp să mă răsfete. Bunicul Ștefan era bătrân, îmi spunea multe lucruri înțelepte. Varvara mă învăța să gătesc și să fac curățenie. Și nu-mi arăta, așa, pur și simplu. Când ajungeam la aragaz, îmi dădea una – alta și-mi explica ce și cum să fac cu ele, așa am învățat eu să gătesc. Mă lua cu ea și la piață ca să știu cum să aleg tot soiul de legume. Voiam să merg la piață? Bineînțeles că nu. Varvara îmi spunea că e deja bătrână, că nu va merge de una singură în acest mușuroi numit „Piața Centrală”, iar dacă nu mă duc cu ea, ne va părăsi, va pleca în satul ei liniștit, iar eu aveam să gătesc de una singură pentru Lia și pentru mine. Eu nu aveam nevoie de nimic, în schimb Lia... Va veni de la spital obosită, după ce salvase o viață de om, iar acasă nu va găsi nimic de pus pe masă... Îmi era rușine și mergeam de nevoie cu Varvara la piață, învă-